

Handläggare: Bosse Dannert
Telefon: 08-508 18 040

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2008-02-14

Förslag till revidering av riktlinjer för adoptions- ärenden

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Per-Ove Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

Socialtjänstnämnden har antagit ett förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av adoptionsärenden. Revideringen görs mot bakgrund av att lagen om obligatorisk föräldrautbildning inför internationell adoption införts.

Nytt i förslaget är att ett personligt informationssamtal ska hållas i början av ett ärende. När en utredning bör inledas, om personlig lämplighet, om ålderns och nätverkets betydelse vid beslut om medgivande är andra frågor som tagits upp. Ändringarna syftar till att förstärka barnperspektivet.

Förvaltningen ser positivt på förändringarna i riktlinjerna då de bedöms vara till de adopterade barnens bästa.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg.

Bakgrund

Socialtjänstnämnden har efter uppdrag från kommunstyrelsen lämnat ett förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av adoptionsärenden. Förslaget har skickats ut på remiss till alla stadsdelsnämnder.

Förslaget till reviderade riktlinjer

Förstärkning av barnperspektivet

Inga andra intressen får gå före barnets bästa när beslut om medgivande fattas. Riktlinjerna föreslås utökade med förtydligande tillägg om adoptivbarns hälsa och utveckling samt troliga behov av stöd under uppväxten. De sökande ska skaffa sig god inblick vad gäller adoptivbarns hälsa, utveckling och behov. Samhället har ett ansvar för att så sker.

Obligatorisk adoptivföräldrautbildning vid internationell adoption

De sökande bör ha genomgått adoptivföräldrautbildning innan medgivandeutredningen inleds. Ett syfte med att avvakta, är att de sökande ska fatta ett väl genomtänkt beslut om att adoptera, innan de sökande registreras och medgivandeutredning startas. Ingen kö till utbildningen finns. Utvärderingar har visat på nöjda kursdeltagare.

Tydliga handlägningsrutiner

Ärenden ska handläggas likartat i staden på följande sätt:

- När de sökande hör av sig, lämnas inbjudan till ett personligt informationssamtal. I detta upplyses bl a om adoptionsprocessen, kravet på föräldrautbildning och innehållet i hemutredningen.
- Efter avslutad föräldrautbildning lämnar de sökande in sin ansökan.
- Utredning genomförs.
- Stadsdelsnämnden fattar beslut om medgivande eller avslår ansökan.
- Ny utredning inleds om samtycke till fortsatt adoptionsförfarande.
- Stadsdelsnämnden fattar beslut.
- Uppföljningsrapport lämnas efter utredning.
- Ärendet avslutas när domstol fattat beslut och uppföljningsrapport avlämnats.

Sammanställning av fakta och bedömning av lämplighet

Medgivandeutredningen avslutas med att utredaren gör en bedömning av sökandens lämplighet att ta emot ett barn för adoption. Journal förs under utredningstiden. Enbart relevanta fakta för frågan om medgivande dokumenteras. Ett förslag till beslut skrivs.

Ålderns betydelse vid beslut om medgivande

Åldern hos de sökande har varit aktuell i diskussioner och i rättsliga processer. Stadens riktlinjer bör därför vara tydliga. Generellt medgivande bör inte ges till personer över 45 år. De sökandes ålder ska dock ses i förhållande till barnets ålder och behov. Särskilda omsorger och uthållighet över det vanliga kan behövas under femton till tjugo år. De sökande bör inte vara över 42 år vid ansökningstillfället. I enskilda fall kan det finnas skäl att göra undantag, exempelvis om en av två sökanden endast är något äldre än 42 år. Ett annat undantag är vid adoption av ett syskon, släktingbarn eller annat känt barn.

Ensamstående som prövas för adoption

De sökandes nätverk och referenter har betydelse. Utredaren ska ha personlig kontakt med referenterna. Nätverket runt ensamstående sökanden ska vara extra gott. Referenterna behöver vara väl införstådda med vilket stöd som kan komma att behövas. För bedömning av föräldrarnas omsorgsförmåga och resurser bör samma överväganden göras som vid andra barnavårdsutredningar. Som hjälpmedel bör utredningssystemet BBIC, Barns Behov I Centrum, användas.

Rutiner vid förslag till beslut om avslag

För att undvika bakslag i domstol, ska vid förslag till avslag, stadens jurister konsulteras innan förslaget lämnas till stadsdelsnämnden. Om stadsdelsnämnden ändrar ett negativt förslag till ett positivt beslut, är det mycket betydelsefullt för de sökande att nämnden är särskilt välmotiverad i sitt beslut, så att de sökandes möjlighet att kunna utses som adoptivföräldrar i givarlandet säkerställs.

Då nämnden beslutar om avslag, och länsrätten efter överklagande beslutar om medgivande har de sökande alltså samma medgivandeutredning. De sökande kan då få svårt att bli utsedda som adoptivföräldrar i utlandet. Det är därför nödvändigt att utredningen görs rätt från början så att riskerna för denna situation minimeras.

Tillsyn efter att barnet anlät

En skärpning av kravet på tillsyn föreslås. Tidigare krav att utredaren *bör* göra hembesök när barnet har anlät, ändras till att utredaren *ska* göra hembesök för att se efter hur barn och föräldrar mår, och få en bättre kontakt med de familjer som behöver extra stöd.

Fortsatt föräldrastöd

Adopterade och deras familjer ges stöd genom den öppna förskolan Spira för adopterade barn (0-6 år) och deras föräldrar. Ett särskilt resurscenter ger råd, upplysningar och vägledning till adopterade och deras familjer. Duvnäs föräldrastöd, erbjuder adoptivföräldrar stöd och hjälp till föräldrar som är oroliga över sitt barns beteende eller i frågor om anknytning.

Adoption av släktingbarn med hemvist utomlands

Kravet på adoptivföräldrautbildning gäller även för sökande som vill adoptera ett släktingbarn som vistas utomlands. Efter medgivandeutredningen uppmanas de sökande att kontakta myndigheten för internationella adoptioner, MIA, för att få prövat att förutsättningar föreligger att adoptionen kan genomföras enligt lagen om internationell adoptionsförmedling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på den utveckling där all utredning kring barn har fått en tydligare inriktning mot barnperspektivet. Inte minst bör detta gälla adopterade barn. För den som är barnlös och adopterar ett utländskt barn kan många frågor komma att uppstå när barnet väl är på plats.

Det är också mycket bra att beslut om adoption föregås av en betänketid. En föräldrautbildning kan hjälpa till att under den tiden ställa viktiga frågor och ge ett mer övervägt underlag för beslutet.

Frågan om ålder måste ses i förhållande till hur föräldrarna bedöms kunna ge det stöd som behövs under barnets hela uppväxt. Generellt sett bör åldern inte vara för hög. Liksom när det gäller ensamstående bör frågan bedömas individuellt, bl a utifrån vilket nätverk som förväntas bidra till barnets trygghet och utveckling. Förvaltningen anser att det skärpta kravet på tillsyn behövs för barnets trygghet. Byte av begreppet "givarland" till ursprungsland är positivt.

Bilaga

Socialtjänstnämndens förslag till revidering av riktlinjer för adoptionsärenden